

Zera Shimshon

by Rabbi Shimshon Chaim Nachmani zt"l

Published Mantua 1778*

Chapter XV: Bo (Ex. 10:1–13:16)

Essay 15. Saving those who are poor in mitzvot

גמרא דפסחים פרק י' דרש רבא "דלותי ולי יהושיע" אמרה פנסת ישראל לפני הקב"ה אף על פי שדלה אני מן המצוות, לי נאה להושיע עכ"ל. קשה מהו לשון דלה אני מן המצוות, ואיך נקשר זה עם תחלת הפסוק "שמר פתאים ה'". ועוד למה "לי נאה להושיע", אי משום שאף האומות הם דלים כמוה במצוות, הלא אומות העולם לא נצטוו וישראל נצטוו ולא עשו, ומאי טעמא לי נאה להושיע.

There is a **Gemara** in tractate **Pesachim**, chapter **10**:

Rava taught: [What is the meaning of the verse:] “The L-rd protects the simple-minded; **I was poor and He saved me.**” (Ps. 116:6). **The congregation of Israel said before the Holy One, Blessed be He, “Although I am poor in the mitzvot, it is proper [for You] to save [me].”**

- Pesachim 118b

Question 1: **A difficulty is what is this language “I am poor in the mitzvot,” and how do we connect this with the beginning of the verse, “The L-rd protects the simple-minded”?**

Question 2: **Also, why does it say, “It is proper [for You] to save [me]”? If it is because even the nations are poor in the mitzvot and have no right to subjugate Israel, isn't it so that the nations are not commanded in the mitzvot, but Israel is commanded in them and doesn't do them? So what is the reason that it's proper for G-d to save Israel?**

ואיתא במדרש ילקוט על פסוק "כבוד את-אביך ואת-אמך" וזה לשונו, כתיב "ארח חיים פן-תפלים" אמר ר' אבא בר כהנא שלא תהא יושב ושוקל מצוותיה של תורה ורואה איזו מצוה שכרה מרובה ועושה אותה. למה, "נעו מעגלותיה" וכו'. תני רבי חייא, משל למלך שהיה לו פרדס והכניס בו פועלים ולא גילה להם שכר נטיעותיו של פרדס. שאילו גילה היו רואים איזו נטיעה שכרה מרובה ועושים אותה ונמצאת מלאכת הפרדס מקצתה בטלה ומקצתה קיימת. כך אילו גילה שכר המצוות נמצאת תורה מקצתה קיימת ומקצתה בטלה ע"כ.

It is brought in the Midrash Yalkut Yitro, remez 298 on the verse, “Honor your father and your mother”¹:

* English translation: Copyright © 2024 by Charles S. Stein. Additional essays at <https://www.zstorah.com>

¹ Ex. 20:12.

It is written, “She does not plan a path of life.”² Rav Abba bar Kahana said that one should not sit and weigh the mitzvot of the Torah and see which is greatly valued and perform it. Why? “Her course meanders for lack of knowledge.”³ Rabbi Chiya taught: This is the parable of the king who had a vineyard, and he sent workers inside but didn’t reveal to them the reward for the planting of the vineyard. For if he had revealed it, they would have seen which planting had the greatest payment and they would have done that [planting], and it would have been found [regarding] the work of the vineyard that part would have been ignored and part would have been done. Similarly with the revelation of the reward of the mitzvot, it would have been found that part of the Torah would have been fulfilled, but part would have been ignored.

- Midrash Yalkut, Yitro, remez 298⁴

ואם כן אומרת פנסת ישראל לפני הקב"ה אתה לא הודעתני שכר המצוות כדי שאלך בתמימות לפניך, ואפשר שאני קנימתי אותם המצוות שיש לתגמולם מעט שכר ואני נקראת דלה משכר המצוות. והיא הנותנת שלי נאה להושיע משום שעשיתם בתמימות, והכי דייק תחלת המקרא "שמר פתאים ה'", "הואיל שיהם פתאים בידיעת שכר המצוות. הקב"ה שומרם אף על פי שהם דלים, שקיימו המצוות ששכרן מועט. ועוד יש לומר ה' נתן לפתאים דין שומר הפרדס שאינו יכול לידע איזו נטיעה שכרה מרובה וכו'.

If so, the Congregation of Israel says before the Holy One, Blessed be He: You did not inform me of the reward of the mitzvot, so that I may walk before you with a pure heart. It is possible that I have fulfilled those mitzvot for which there is little reward, and I am called poor regarding the reward of the mitzvot. Thus, it’s a given that it would be proper for G-d to save me, because I have fulfilled them with a pure heart.

Thus, the beginning of the Scripture, “The L-rd protects the simple-minded,” is precise, since they are simple-minded in their knowledge of the reward of the mitzvot. The Holy One, Blessed be He, protects them even though they are poor, for they fulfilled the mitzvot that had a small reward.

Also, it can be said that G-d gives the simple-minded the status of a guard of the vineyard, who does not know which planting has a great reward, etc.

אי נמי יש לומר דאמרין בנלקוט על פסוק "נוראות בצדק תעננו", כל הנוראות שעשית עמנו בעולם הזה בשביל היסורין שאתה מביא עלינו בעולם הזה עכ"ל. ואמרה פנסת ישראל אף על פי שדלה אני מן המצוות לי נאה להושיע בשביל שהבאת עלי ייסורי הגלות.

Alternatively, it can be said that it is brought in the Yalkut on the verse, “ ‘Answer us in righteousness with awesome deeds’⁵: This refers to all the awesome deeds that You

² Prov. 5:6.

³ Ibid.

⁴ The Midrash also appears in Midrash Tanchuma, Eikev 2.

⁵ Ps. 65:6.

performed for us in this world in response to the suffering that You also brought upon us in this world.”⁶

The congregation of Israel said, even though I am poor in mitzvot, it is proper for You to save me, because you brought the pains of the Exile upon me.

וכן מצינו שאמרו ז"ל בפרק ט' דשבת הנעלבים ואינם עולבים שומעים הרפתם וכו' ושמיחים בייסורין עליהם הכתוב אומר "ואהביו כצאת השמש בגברתו". וקשה מה ענין יציאת השמש לדברים אלו. ויש לומר שמי שהוא נעלב ונבזה מבני אדם והוא אינו עולב ואינו מבזה, הוא חושב בלבו איך יתכן שהקב"ה לא יעשה דין בעולבו, הואיל שהוא עולבו שלא כדיו, דומיא למאי דאמרנו במדרש רבה על פסוק "קץ כל-בשר בא לפני", "מרב עשוקים ונעיקו" אלו הנעשקים, "ישועו מזרוע רבים" אלו העושקים, אלו רבים על אלו, בחימוס ממון, ואלו רבים על אלו בחימוס דברים. וענין שם בפירוש המתנות פהנה.

We also find that [the rabbis] of blessed memory said in the 9th chapter of tractate Shabbat (88b): “Those who are insulted and do not insult, who hear their shame and do not respond, who act out of love and are joyful in suffering, [about them] the verse says: “And they that love Him are as the sun going forth in its might.”⁷ It is difficult to understand how the sun going forth is related to these things.

It can be said [regarding] one who is insulted and despised by men, and he does not insult or despise others, he thinks in his heart: How is it possible that the Holy One, Blessed be He, will not enact justice for His insulted subject, since he has been unjustly insulted. This is similar to what is said in Midrash Rabbah on the verse, “G-d said to Noah, ‘I have decided to put an end to all flesh, for the earth is filled with lawlessness because of them: I am about to destroy them with the earth.’”⁸

“Because of oppression they cry out; they shout because of the power of the mighty.” (Job 35:9). “Because of oppression”—this is referring to the oppressed ones. “They shout because of the power of the mighty”—this is referring to the oppressors. These surpassed those and those surpassed these. These surpassed those—in terms of their monetary wickedness; and those surpassed these—in terms of wickedness of speech, until sentence was passed against them.

- Gen. Rabbah 31:4

See there in the commentary in the *Matanot Kehuna*. In contrast, one who suffers silently deserves reward.

⁶ Yalkut Shimoni on Nach 789:1.

⁷ Judges 5:31.

⁸ Gen. 6:13.

ולכן אמר "ואהביו כצאת השמש בגברתו", דאמרינן במסכת עבודת זרה שאלו את הנקנים ברומי אם אין רצוננו בעבודה זרה למה אינו מבטלה וכי, אבד עולמו מפני השוטים. אלא העולם כמנהגו נוהג, ושוטים שקלקלו עתידים ליתן את הדין. ואף פאן אינו רוצה לאבדם בשביל שקלקלו, אלא סוף שיפרע מן העולבים האלו, כצאת השמש שמן הדין לא תיה ראו לזרום ואף על פי כן זורח.

Therefore, he said, "And they that love Him are as the sun going forth in its might," for it is said in tractate Avodah Zarah:

[Certain philosophers] **asked the elder** [Torah sages] **in Rome: If it is not [G-d's] will** [that people should engage] **in idol worship, why doesn't He eliminate it?** [The Sages] said to them: Were [people] worshipping [only] objects for which the world has no need, He would eliminate it. [But] they worship the sun and the moon [and] the stars and the constellations. **Should He destroy the world because of the fools? Rather, the world follows its course, and the fools who sinned will be held to judgment in the future** for their transgressions.

- Avodah Zarah 54b

Even here, He does not want to destroy them because they sinned, but rather He will punish the oppressors in the end. Those who are insulted but who do not respond in kind are **like the sun going forth, that according to the law should not shine** as it is an object for idol worship, **and yet it shines**, with the understanding that the idolators will eventually be punished.

* * *

Zera Shimshon

by Rabbi Shimshon Chaim Nachmani zt"l

Published Mantua 1778*

Chapter XV: Bo (Ex. 10:1–13:16)

Essay 15. Saving those who are poor in mitzvot

גמרא דפסחים פרק י' דרש רבא "דלותי ולי יהושיע" אמרה פנסת ישראל לפני הקב"ה אף על פי שדלה אני מן המצוות, לי נאה להושיע עכ"ל. קשה מהו לשון דלה אני מן המצוות, ואיך נקשר זה עם תחלת הפסוק "שמר פתאים ה'". ועוד למה "לי נאה להושיע", אי משום שאף האומות הם דלים כמוה במצוות, הלא אומות העולם לא נצטוו וישראל נצטוו ולא עשו, ומאי טעמא לי נאה להושיע.

There is a **Gemara** in tractate **Pesachim**, chapter **10**:

Rava taught: [What is the meaning of the verse:] “The L-rd protects the simple-minded; **I was poor and He saved me.**” (Ps. 116:6). **The congregation of Israel said before the Holy One, Blessed be He, “Although I am poor in the mitzvot, it is proper [for You] to save [me].”**

- Pesachim 118b

Question 1: **A difficulty is what is this language “I am poor in the mitzvot,” and how do we connect this with the beginning of the verse, “The L-rd protects the simple-minded”?**

Question 2: **Also, why does it say, “It is proper [for You] to save [me]”? If it is because even the nations are poor in the mitzvot and have no right to subjugate Israel, isn't it so that the nations are not commanded in the mitzvot, but Israel is commanded in them and doesn't do them? So what is the reason that it's proper for G-d to save Israel?**

ואיתא במדרש ילקוט על פסוק "כבוד את-אביך ואת-אמך" וזה לשונו, כתיב "ארח חיים פן-תפלים" אמר ר' אבא בר כהנא שלא תהא יושב ושוקל מצוותיה של תורה ורואה איזו מצוה שכרה מרובה ועושה אותה. למה, "נעו מעגלותיה" וכו'. תני רבי חייא, משל למלך שהיה לו פרדס והכניס בו פועלים ולא גילה להם שכר נטיעותיו של פרדס. שאילו גילה היו רואים איזו נטיעה שכרה מרובה ועושים אותה ונמצאת מלאכת הפרדס מקצתה בטלה ומקצתה קיימת. כך אילו גילה שכר המצוות נמצאת תורה מקצתה קיימת ומקצתה בטלה ע"כ.

It is brought in the Midrash Yalkut Yitro, remez 298 on the verse, “Honor your father and your mother”¹:

* English translation: Copyright © 2024 by Charles S. Stein. Additional essays at <https://www.zstorah.com>

¹ Ex. 20:12.

It is written, “She does not plan a path of life.”² Rav Abba bar Kahana said that one should not sit and weigh the mitzvot of the Torah and see which is greatly valued and perform it. Why? “Her course meanders for lack of knowledge.”³ Rabbi Chiya taught: This is the parable of the king who had a vineyard, and he sent workers inside but didn’t reveal to them the reward for the planting of the vineyard. For if he had revealed it, they would have seen which planting had the greatest payment and they would have done that [planting], and it would have been found [regarding] the work of the vineyard that part would have been ignored and part would have been done. Similarly with the revelation of the reward of the mitzvot, it would have been found that part of the Torah would have been fulfilled, but part would have been ignored.

- Midrash Yalkut, Yitro, remez 298⁴

ואם כן אומרת פנסת ישראל לפני הקב"ה אתה לא הודעתני שכר המצוות כדי שאלך בתמימות לפניך, ואפשר שאני קנימתי אותם המצוות שיש לתגמולם מעט שכר ואני נקראת דלה משכר המצוות. והיא הנותנת שלי נאה להושיע משום שעשיתם בתמימות, והכי דייק תחלת המקרא "שמר פתאים ה'", "הואיל שיהם פתאים בידיעת שכר המצוות. הקב"ה שומרם אף על פי שהם דלים, שקיימו המצוות ששכרן מועט. ועוד יש לומר ה' נתן לפתאים דין שומר הפרדס שאינו יכול לידע איזו נטיעה שכרה מרובה וכו'.

If so, the Congregation of Israel says before the Holy One, Blessed be He: You did not inform me of the reward of the mitzvot, so that I may walk before you with a pure heart. It is possible that I have fulfilled those mitzvot for which there is little reward, and I am called poor regarding the reward of the mitzvot. Thus, it’s a given that it would be proper for G-d to save me, because I have fulfilled them with a pure heart.

Thus, the beginning of the Scripture, “The L-rd protects the simple-minded,” is precise, since they are simple-minded in their knowledge of the reward of the mitzvot. The Holy One, Blessed be He, protects them even though they are poor, for they fulfilled the mitzvot that had a small reward.

Also, it can be said that G-d gives the simple-minded the status of a guard of the vineyard, who does not know which planting has a great reward, etc.

אִי נִמְי יֵשׁ לֹמֵר דְּאִמְרִינּוּ בְּיַלְקוּט עַל פְּסוּק - "נִוְרָאוֹת בְּצִדְקָתָם תִּעֲנֶנּוּ", כֹּל הַנִּוְרָאוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ בְּעוֹלָם הִנֵּה בְּשִׁבִיל הַיְסוּרִין שֶׁאַתָּה מְבִיא עֲלֵינוּ בְּעוֹלָם הִנֵּה עַכ"ל. וְאִמְרָה פְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל אֵף עַל פִּי שֶׁדָּלָה אָנִי מִן הַמִּצְוֹת לִי נָאָה לְהוֹשִׁיעַ בְּשִׁבִיל שֶׁהִבַּאתָ עָלַי יְיָסוּרֵי הַגְּלוּת.

Alternatively, it can be said that it is brought in the Yalkut on the verse, “ ‘Answer us in righteousness with awesome deeds’⁵: This refers to all the awesome deeds that You

² Prov. 5:6.

³ Ibid.

⁴ The Midrash also appears in Midrash Tanchuma, Eikev 2.

⁵ Ps. 65:6.

performed for us in this world in response to the suffering that You also brought upon us in this world.”⁶

The congregation of Israel said, even though I am poor in mitzvot, it is proper for You to save me, because you brought the pains of the Exile upon me.

וכן מצינו שאמרו ז"ל בפרק ט' דשבת הנעלבים ואינם עולבים שומעים הרפתם וכו' ושמיחים בייסורין עליהם הכתוב אומר "ואהביו כצאת השמש בגברתו". וקשה מה ענין יציאת השמש לדברים אלו. ויש לומר שמי שהוא נעלב ונבזה מבני אדם והוא אינו עולב ואינו מבזה, הוא חושב בלבו איך יתכן שהקב"ה לא יעשה דין בעולבו, הואיל שהוא עולבו שלא כדיו, דומיא למאי דאמרנו במדרש רבה על פסוק "קץ כל-בשר בא לפני", "מרב עשוקים ונעיקו" אלו הנעשקים, "ישועו מזרוע רבים" אלו העושקים, אלו רבים על אלו, בחימוס ממון, ואלו רבים על אלו בחימוס דברים. וענין שם בפירוש המתנות פהנה.

We also find that [the rabbis] of blessed memory said in the 9th chapter of tractate Shabbat (88b): “Those who are insulted and do not insult, who hear their shame and do not respond, who act out of love and are joyful in suffering, [about them] the verse says: “And they that love Him are as the sun going forth in its might.”⁷ It is difficult to understand how the sun going forth is related to these things.

It can be said [regarding] one who is insulted and despised by men, and he does not insult or despise others, he thinks in his heart: How is it possible that the Holy One, Blessed be He, will not enact justice for His insulted subject, since he has been unjustly insulted. This is similar to what is said in Midrash Rabbah on the verse, “G-d said to Noah, ‘I have decided to put an end to all flesh, for the earth is filled with lawlessness because of them: I am about to destroy them with the earth.’”⁸

“Because of oppression they cry out; they shout because of the power of the mighty.” (Job 35:9). “Because of oppression”—this is referring to the oppressed ones. “They shout because of the power of the mighty”—this is referring to the oppressors. These surpassed those and those surpassed these. These surpassed those—in terms of their monetary wickedness; and those surpassed these—in terms of wickedness of speech, until sentence was passed against them.

- Gen. Rabbah 31:4

See there in the commentary in the *Matanot Kehuna*. In contrast, one who suffers silently deserves reward.

⁶ Yalkut Shimoni on Nach 789:1.

⁷ Judges 5:31.

⁸ Gen. 6:13.

ולכן אמר "ואהביו כצאת השמש בגברתו", דאמרינן במסכת עבודת זרה שאלו את הנקנים ברומי אם אין רצוננו בעבודה זרה למה אינו מבטלה וכי, אבד עולמו מפני השוטים. אלא העולם כמנהגו נוהג, ושוטים שקלקלו עתידים ליתן את הדין. ואף פאן אינו רוצה לאבדם בשביל שקלקלו, אלא סוף שיפרע מן העולבים האלו, כצאת השמש שפן הדין לא יהיה ראוי לזרום ואף על פי כן זורח.

Therefore, he said, "And they that love Him are as the sun going forth in its might," for it is said in tractate Avodah Zarah:

[Certain philosophers] **asked the elder** [Torah sages] **in Rome: If it is not [G-d's] will** [that people should engage] **in idol worship, why doesn't He eliminate it?** [The Sages] said to them: Were [people] worshipping [only] objects for which the world has no need, He would eliminate it. [But] they worship the sun and the moon [and] the stars and the constellations. **Should He destroy the world because of the fools? Rather, the world follows its course, and the fools who sinned will be held to judgment in the future** for their transgressions.

- Avodah Zarah 54b

Even here, He does not want to destroy them because they sinned, but rather He will punish the oppressors in the end. Those who are insulted but who do not respond in kind are **like the sun going forth, that according to the law should not shine** as it is an object for idol worship, **and yet it shines**, with the understanding that the idolators will eventually be punished.

* * *

Zera Shimshon

by Rabbi Shimshon Chaim Nachmani zt"l

Published Mantua 1778*

Chapter XV: Bo (Ex. 10:1–13:16)

Essay 15. Saving those who are poor in mitzvot

גמרא דפסחים פרק י' דרש רבא "דלותי ולי יהושיע" אמרה פנסת ישראל לפני הקב"ה אף על פי שדלה אני מן המצוות, לי נאה להושיע עכ"ל. קשה מהו לשון דלה אני מן המצוות, ואיך נקשר זה עם תחלת הפסוק "שמר פתאים ה' ". ועוד למה "לי נאה להושיע", אי משום שאף האומות הם דלים כמוה במצוות, הלא אומות העולם לא נצטוו וישראל נצטוו ולא עשו, ומאי טעמא לי נאה להושיע.

There is a **Gemara** in tractate **Pesachim**, chapter **10**:

Rava taught: [What is the meaning of the verse:] “The L-rd protects the simple-minded; **I was poor and He saved me.**” (Ps. 116:6). **The congregation of Israel said before the Holy One, Blessed be He, “Although I am poor in the mitzvot, it is proper [for You] to save [me].”**

- Pesachim 118b

Question 1: **A difficulty is what is this language “I am poor in the mitzvot,” and how do we connect this with the beginning of the verse, “The L-rd protects the simple-minded”?**

Question 2: **Also, why does it say, “It is proper [for You] to save [me]”? If it is because even the nations are poor in the mitzvot and have no right to subjugate Israel, isn't it so that the nations are not commanded in the mitzvot, but Israel is commanded in them and doesn't do them? So what is the reason that it's proper for G-d to save Israel?**

ואיתא במדרש ילקוט על פסוק "כבוד את-אביך ואת-אמך" וזה לשונו, כתיב "ארח חיים פן-תפלים" אמר ר' אבא בר כהנא שלא תהא יושב ושוקל מצוותיה של תורה ורואה איזו מצוה שכרה מרובה ועושה אותה. למה, "נעו מעגלותיה" וכו'. תני רבי חייא, משל למלך שהיה לו פרדס והכניס בו פועלים ולא גילה להם שכר נטיעותיו של פרדס. שאילו גילה היו רואים איזו נטיעה שכרה מרובה ועושים אותה ונמצאת מלאכת הפרדס מקצתה בטלה ומקצתה קיימת. כך אילו גילה שכר המצוות נמצאת תורה מקצתה קיימת ומקצתה בטלה ע"כ.

It is brought in the Midrash Yalkut Yitro, remez 298 on the verse, “Honor your father and your mother”¹:

* English translation: Copyright © 2024 by Charles S. Stein. Additional essays at <https://www.zstorah.com>

¹ Ex. 20:12.

It is written, “She does not plan a path of life.”² Rav Abba bar Kahana said that one should not sit and weigh the mitzvot of the Torah and see which is greatly valued and perform it. Why? “Her course meanders for lack of knowledge.”³ Rabbi Chiya taught: This is the parable of the king who had a vineyard, and he sent workers inside but didn’t reveal to them the reward for the planting of the vineyard. For if he had revealed it, they would have seen which planting had the greatest payment and they would have done that [planting], and it would have been found [regarding] the work of the vineyard that part would have been ignored and part would have been done. Similarly with the revelation of the reward of the mitzvot, it would have been found that part of the Torah would have been fulfilled, but part would have been ignored.

- Midrash Yalkut, Yitro, remez 298⁴

ואם כן אומרת פנסת ישראל לפני הקב"ה אתה לא הודעתני שכר המצוות כדי שאלך בתמימות לפניך, ואפשר שאני קנימתי אותם המצוות שיש לתגמולם מעט שכר ואני נקראת דלה משכר המצוות. והיא הנותנת שלי נאה להושיע משום שעשיתם בתמימות, והכי דייק תחלת המקרא "שמר פתאים ה'", "הואיל שיהם פתאים בידיעת שכר המצוות. הקב"ה שומרם אף על פי שהם דלים, שקיימו המצוות ששכרן מועט. ועוד יש לומר ה' נתן לפתאים דין שומר הפרדס שאינו יכול לידע איזו נטיעה שכרה מרובה וכו'.

If so, the Congregation of Israel says before the Holy One, Blessed be He: You did not inform me of the reward of the mitzvot, so that I may walk before you with a pure heart. It is possible that I have fulfilled those mitzvot for which there is little reward, and I am called poor regarding the reward of the mitzvot. Thus, it’s a given that it would be proper for G-d to save me, because I have fulfilled them with a pure heart.

Thus, the beginning of the Scripture, “The L-rd protects the simple-minded,” is precise, since they are simple-minded in their knowledge of the reward of the mitzvot. The Holy One, Blessed be He, protects them even though they are poor, for they fulfilled the mitzvot that had a small reward.

Also, it can be said that G-d gives the simple-minded the status of a guard of the vineyard, who does not know which planting has a great reward, etc.

אי נמי יש לומר דאמרין בנלקוט על פסוק "נוראות בצדק תעננו", כל הנוראות שעשית עמנו בעולם הזה בשביל היסורין שאתה מביא עלינו בעולם הזה עכ"ל. ואמרה פנסת ישראל אף על פי שדלה אני מן המצוות לי נאה להושיע בשביל שהבאת עלי ייסורי הגלות.

Alternatively, it can be said that it is brought in the Yalkut on the verse, “ ‘Answer us in righteousness with awesome deeds’⁵: This refers to all the awesome deeds that You

² Prov. 5:6.

³ Ibid.

⁴ The Midrash also appears in Midrash Tanchuma, Eikev 2.

⁵ Ps. 65:6.

performed for us in this world in response to the suffering that You also brought upon us in this world.”⁶

The congregation of Israel said, even though I am poor in mitzvot, it is proper for You to save me, because you brought the pains of the Exile upon me.

וכן מצינו שאמרו ז"ל בפרק ט' דשבת הנעלבים ואינם עולבים שומעים הרפתם וכו' ושמיחים בייסורין עליהם הכתוב אומר "ואהביו כצאת השמש בגברתו". וקשה מה ענין יציאת השמש לדברים אלו. ויש לומר שמי שהוא נעלב ונבזה מבני אדם והוא אינו עולב ואינו מבזה, הוא חושב בלבו איך יתכן שהקב"ה לא יעשה דין בעולבו, הואיל שהוא עולבו שלא כדיו, דומיא למאי דאמרנו במדרש רבה על פסוק "קץ כל-בשר בא לפני", "מרב עשוקים ונעיקו" אלו הנעשקים, "ישועו מזרוע רבים" אלו העושקים, אלו רבים על אלו, בחימוס ממון, ואלו רבים על אלו בחימוס דברים. וענין שם בפירוש המתנות פהנה.

We also find that [the rabbis] of blessed memory said in the 9th chapter of tractate Shabbat (88b): “Those who are insulted and do not insult, who hear their shame and do not respond, who act out of love and are joyful in suffering, [about them] the verse says: “And they that love Him are as the sun going forth in its might.”⁷ It is difficult to understand how the sun going forth is related to these things.

It can be said [regarding] one who is insulted and despised by men, and he does not insult or despise others, he thinks in his heart: How is it possible that the Holy One, Blessed be He, will not enact justice for His insulted subject, since he has been unjustly insulted. This is similar to what is said in Midrash Rabbah on the verse, “G-d said to Noah, ‘I have decided to put an end to all flesh, for the earth is filled with lawlessness because of them: I am about to destroy them with the earth.’”⁸

“Because of oppression they cry out; they shout because of the power of the mighty.” (Job 35:9). “Because of oppression”—this is referring to the oppressed ones. “They shout because of the power of the mighty”—this is referring to the oppressors. These surpassed those and those surpassed these. These surpassed those—in terms of their monetary wickedness; and those surpassed these—in terms of wickedness of speech, until sentence was passed against them.

- Gen. Rabbah 31:4

See there in the commentary in the *Matanot Kehuna*. In contrast, one who suffers silently deserves reward.

⁶ Yalkut Shimoni on Nach 789:1.

⁷ Judges 5:31.

⁸ Gen. 6:13.

ולכן אמר "ואהביו כצאת השמש בגברתו", דאמרינן במסכת עבודת זרה שאלו את הנקנים ברומי אם אין רצוננו בעבודה זרה למה אינו מבטלה וכי, אבד עולמו מפני השוטים. אלא העולם כמנהגו נוהג, ושוטים שקלקלו עתידים ליתן את הדין. ואף פאן אינו רוצה לאבדם בשביל שקלקלו, אלא סוף שיפרע מן העולבים האלו, כצאת השמש שמן הדין לא תיה ראוי לזרום ואף על פי כן זורח.

Therefore, he said, "And they that love Him are as the sun going forth in its might," for it is said in tractate Avodah Zarah:

[Certain philosophers] **asked the elder** [Torah sages] **in Rome: If it is not [G-d's] will** [that people should engage] **in idol worship, why doesn't He eliminate it?** [The Sages] said to them: Were [people] worshipping [only] objects for which the world has no need, He would eliminate it. [But] they worship the sun and the moon [and] the stars and the constellations. **Should He destroy the world because of the fools? Rather, the world follows its course, and the fools who sinned will be held to judgment in the future** for their transgressions.

- Avodah Zarah 54b

Even here, He does not want to destroy them because they sinned, but rather He will punish the oppressors in the end. Those who are insulted but who do not respond in kind are **like the sun going forth, that according to the law should not shine** as it is an object for idol worship, **and yet it shines**, with the understanding that the idolators will eventually be punished.

* * *